

Teikti nukentėjusiojo pareiškimą

Šiame buklete bandoma atsakyti į klausimus, kuriuos dažniausiai užduota žmonės, teikiant nukentėjusiojo pareiškimą. Jame nekalbama apie visus galimus atvejus ir neteikiamos juridinės konsultacijos. Jei Jums reikalingos juridinės konsultacijos, kreipkitės į advokatą.

Spausdino šios institucijos:

1. KAS YRA NUKENTĖJUSIOJO PAREIŠKIMAS?

Jei esate nukentėjęs dėl padaryto nusikaltimo, tam tikromis aplinkybėmis galite pateikti nukentėjusiojo pareiškimą. Nukentėjusiojo pareiškimas - savais žodžiais pateiktas aprašymas apie Jums nusikaltimo padarytą poveikį. Pvz.: galbūt patyrėte fizinę ar psichologinę traumą, arba nukentėjote finansiškai.

2. KODĖL JIS SVARBUS?

Pareiškimas padės teisėjui suprasti Jums padaryto nusikaltimo poveikį. Teisėjas gali jį tai atsižvelgti, įstatymo pažeidėjui skirdamas bausmę.

3. KAS GALI TEIKTI NUKENTĖJUSIOJO PAREIŠKIMĄ?

Toliau nurodyti asmenys gali teikti nukentėjusiojo pareiškimą:

- nusikaltimo auka
- nukentėjusiojo šeimos narys, kuris mirė, serga ar yra neįgalus dėl padaryto nusikaltimo
- nukentėjusysis, jaunesnis nei 14 m. amžiaus, arba jo tėvai ar globėjai
- protinę negalią turintis nukentėjusysis arba šeimos narys jo vardu

Vienas iš nukentėjusiojo tėvų, šeimos narys ar globėjas tuo atveju, kai jis buvo pripažintas kaltu už nusikaltimą prieš nukentėjusįjį, negali teikti nukentėjusiojo pareiškimo jo vardu.

4. AR NUKENTĖJUSIOJO PAREIŠKIMAS TEIKIAMS VAISA BAUDŽIAMŲJŲ BYLŲ ATVEJAIS?

Ne. Teisė nurodo, kad nukentėjusiojo pareiškimą galima teikti tais atvejais, kai padaromi seksualiniai ar smurtiniai nusikaltimai ir nustatoma, kad pažeidėjas kaltas dėl padaryto nusikaltimo. Smurtiniu nusikaltimu laikomi atvejai, kai grasinama smurtauti. Nukentėjusiojo pareiškimas taip pat gali būti teikiamas kitais atvejais. Jei teisėjas mano, kad tai reikia atlikti, pvz.: mirtino kelių eismo įvykio atveju.

5. AR AŠ TURIU TEIKTI NUKENTĖJUSIOJO PAREIŠKIMĄ?

Jei turite teisę teikti nukentėjusiojo pareiškimą, turite nuspręsti: teiksite jį ar ne. Jei nuspręsite neteikti nukentėjusiojo pareiškimo, teisėjas nemans, kad nusikaltimas neturėjo Jums jokio poveikio.

6. KADA TURIU TEIKTI NUKENTĖJUSIOJO PAREIŠKIMĄ?

Nukentėjusiojo ataskaitą galite teikti, kai buvo nustatyta, kad įstatymo pažeidėjas kaltas, ir prieš teisėjui priimant bausmės nuosprendį.

7. KĄ TURIU NURODYTI NUKENTĖJUSIOJO PAREIŠKIME?

Nukentėjusiojo pareiškimas - Jums suteikta galimybė pasakyti teismui, kokį poveikį turėjo Jums padarytas nusikaltimas: Gal bus naudinga apsvarstyti:

- bet kokia patirta fizinė ar psichologinė trauma
- jei jaučiatės pažeidžiamas ar įbaugintas
- jei daugiau nebesijaučiate saugus
- poveikis Jūsų gyvenimui

- kaip pasikeitė Jūsų kasdieninio gyvenimo kokybė
- bet koks finansinis nuostolis, kurį patyrėte dėl įvykdyto nusikaltimo.

Neturėtumėte rašyti su pažeidėju susijusių minčių ar jausmų, arba nurodyti teisėjui, kokios bausmės, Jūsų manymu, yra vertas pažeidėjas.

8. AR GALIU KREIPTIS PAGALBOS TEIKIANT NUKENTĖJUSIOJO PAREIŠKIMĄ?

Nukentėjusiojo pareiškimas - Jums suteikta galimybė išreikšti **savais žodžiais**, kaip Jus paveikė padarytas nusikaltimas. Svarbu, kad niekas neįtakotų Jūsų, ką parašysite savo pateiktame pareiškime, arba kas nors parašytų jį už jus. Šiame lankstinuke pateikta informacija turėtų padėti Jums parengti šį pareiškimą..

9. KAIP TEIKTI NUKENTĖJUSIOJO PAREIŠKIMĄ?

Nėra jokios nustatytos nukentėjusiojo pareiškimo formos. Jį galite rašyti ranka ar atspausdinti. Baigę perduokite jį „Gardai“. Sau galite pasilikti šio pareiškimo kopiją.

10. KAM PERDUODAMAS MANO NUKENTĖJUSIOJO PAREIŠKIMAS

Kai perduodate savo pareiškimą „Gardai“ (policija), jis tampa bylos įrodymų dalimi. Tai reiškia, kad nukentėjusiojo pareiškimą gali peržiūrėti kaltinimo pareigūnai, gynėjai, „Gardai“ ir teismas. Jūsų nukentėjusiojo pareiškimo kopijos neperduodamos jokiai kitai tarnybai. Tačiau Jūsų pareiškime nurodyta informacija gali būti perduota žiniasklaidai, išskyrus atvejus, kai teisėjas riboja tokios informacijos perdavimą.

11. AR MANE GALI APKLAUSTI DĖL NUKENTĖJUSIOJO PAREIŠKIMO?

Taip. Jei raštu pateiksite nukentėjusiojo pareiškimą, teismas arba gynėjai gali užduoti klausimų dėl jame pateikto turinio, kad patikslintų tam tikrą informaciją. Jei nukentėjusiojo pareiškimą teikiate žodžiu, teismas, kaltintojai ar gynėjai taip pat gali užduoti klausimų dėl Jūsų teiginių.

12. AR TEISMAS GALI KREIPTIS DĖL EKSPERTŲ IŠVADOS, KAD NUSTATYTŲ, KAIP NUSIKALTIMAS PAVEIKĖ MANE?

Taip. Teismas gali kreiptis į tam tikros srities ekspertą, pvz. psichologą, kuris įvertintų Jūsų psichologinę būklę. Tai būtų daroma tik tam tikrų bylų atvejais, tokiais kaip seksualinių nusikaltimų bylos. Jei teismas pateiktų tokį prašymą Jūsų bylos atveju, „Gardai“ paaiškintų Jums visą vykdymo tvarką. Šis ekspertas susitiktų su Jumis ir pasikalbėtų apie Jums įvykdyto nusikaltimo poveikį. Tada jis teismui pristatytų **Nukentėjusiajam padaryto poveikio ataskaitą**, kurioje būtų pateikta išvada dėl Jums padaryto nusikaltimo poveikio. Tai būtų atskirai teikiama ataskaita nei Jūsų pateiktas nukentėjusiojo pareiškimas.

DAUGIAU INFORMACIJOS

ei norėtumėte sužinoti daugiau apie nukentėjusiojo pareiškimus, galite peržiūrėti 2010 m. baudžiamojo proceso įstatymo 4-ąjį straipsnį, prie kurio galite prisijungti Airijos įstatymų pateikimo tinklapyje: www.irishstatutebook.ie.

Spausdino šios institucijos: